

2014–2020 metų
Europos Sąjungos struktūrinių fondų
veiksmų programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
AGENTŪRA

opos Sąjungos struktūrinių fondų bendrai finansuojamas projektas

Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001

„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PRADINIO IR PAGRINDINIO UGDYMO MUSLMONŲ-SUNITŲ TIKYBOS BENDROSIOS PROGRAMOS

ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJOS

Įgyvendinimo rekomendacijų projektą rengė

Muftijus Romas Jakubauskas

Turinys

1. Muslumonų-sunitų tikybos naujo turinio mokymo rekomendacijos.....	2
Sąvokos ir terminai:.....	2
2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.....	2
3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė.....	4
4. Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas.....	6
5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų.....	7
6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.....	7
7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti.....	10
8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.....	11
9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.....	11
3–4 klasės.....	15
5–6 klasės.....	15
7–8 klasės.....	15
9–10 ir I–II gimnazijos klasės.....	15
III ir IV gimnazijos klasės.....	15

1. Muslumonų-sunitų tikybos naujo turinio mokymo rekomendacijos.

Mokant (-is) naujo turinio reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į individualius vaiko poreikius, gebėjimus ir galimybes; kilus mokymosi sunkumams, laiku suteikti reikiamą pagalbą. Naujo ugdymo turinio mokymas ir mokymasis turėtų remtis humanizmo ir konstruktyvizmo idėjomis, kurios pabrėžia, kad naują turinį reikėtų pritaikyti mokiniui, jo turimai patirčiai: sudominti, skatinti aktyviai veikti, spręsti problemas, dalintis savo žinojimu, sieti naujas žinias su jau turimomis, anksčiau įgytomis. Todėl svarbu, kad ugdymosi procese būtų užtikrinta įvairių mokymo priemonių, būdų ir metodų dermė, skirtingų mokymosi aplinkų įvairovė, nes natūraliai vaiko asmenybės raidai būtinos pradinėse klasėse įgytos pozityvios mokymosi patirtys.

Išskirtinė pradinio ugdymo ypatybė – jo integralumas, t. y. visybiškumas, sąryšingumas, darna. Pradinis ugdymas organizuojamas kaip vieninga sistema, kiek įmanoma neskaidant ugdymo sričių į atskiras, nesusietas dalis – mokomuosius dalykus.

Dar viena svarbi naujo turinio mokymo ypatybė – kontekstualumas. Nauja informacija pateikiama vaiko gyvenimo patirties kontekste, pažįstamose ir naujose gyvenimiškose situacijose; kuriami kuo artimesni realiam gyvenimui mokymosi kontekstai, kuriose atrandamos naujos, pritaikomos jau turimos žinios, sprendžiamos probleminės situacijos; mokomasi įvairioje – mokyklinėje ir nemokyklinėje – aplinkoje; ieškoma ugdymo turinio sąsajų su sociokultūriniu gyvenimo kontekstu; atsižvelgiama į aplinkos (regiono, miesto, mokyklos) ypatumus.

Sąvokos ir terminai:

Šventas Koranas – šventoji musulmonų knyga Dievo apreikšta per pranašą Muhammedą.

Šv.Koranas yra pagrindinis Islamo religijos teisės šaltinis.

Pranašo Sunna – pranašo Muhammedo gyvenimo kelio, jo veiksmų ir mokymų išsamus aprašymas.

Tai yra antras pagal svarbą Islamo religijos teisės šaltinis.

Aja arba ajatas – posmas iš Šv. Korano.

Sūra – viena iš 114-os Šv. Korano dalių.

Džuz – Šv. Koranas susideda iš 30-ies lygių skyrių, vadinamų džuzais.

Hadisas – pranašo Muhammedo posakis, pamokymas, veiksmas.

Haraket ženklai – pagalbiniai arabų kalbos ženklai.

Tadžvydas - mokslas, kuriuo pagalba mokomasi ištarti ir skaityti Šv. Korano žodžius, kaip tai skaitė pranašas Muhammedas.

Kalifas – Pranašo Muhammedo įpėdinis, kalifato valdovas ir kartu musulmonų umos - tautos (visų musulmonų) religinis vadovas.

2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus.

Per dorinio ugdymo (etikos / tikybos) pamokas sudarome sąlygas įvairių gebėjimų mokiniams siekti aukštesnių pasiekimų, padedame jiems geriau pajusti supantį pasaulį, pažinti save ir šalia esančius žmones, puoselėti savo ir kitų vertybes, nuostatas, išpažinti tikėjimą, palaikyti dialogą, klausytis ir klausti, dalyvauti diskusijose, svarstyti, argumentuoti.

Šiuolaikinis dorinio ugdymo (etikos / tikybos) mokytojas vadovaujasi į mokinį orientuoto ugdymo prieiga, t.y. siūlomoms veikloms bei mokymosi priemonėms, padedančioms modeliuoti ugdymą, kurio centre yra mokinys, o ne mokytojas. Mokiniai įgalinami patys aktyviai veikti, tyrinėti, pažinti, kurti individualiai ir kartu vieni su kitais, pasirinkti ir išbandyti skirtingus mokymosi būdus, pajauti ir/ar apmąstyti, kurie mokymosi būdai jiems labiau tinka, padeda įgyvendinti jų mokymosi lūkesčius. Mokytojo vaidmuo išlieka aktyvus, tik kitoks, taikomi kiti ugdymo būdai – įgalinantys, provokuojantys, keliantys kūrybinius iššūkius, paremiantys mokinio ugdymąsi.

Mokytojas kuria ugdymosi situacijas (kontekstus). Jos leidžia atsiskleisti mokinių požiūriui į pasaulį ir vertybes. Ugdymosi kontekstų kūrimui reikalingas dialogų su mokiniais plėtojimas, kurie motyvuoja mokinius bei pažadina jų autentišką mokymąsi, ugdymąsi bendradarbiaujančiose grupėse, mokymąsi vienas iš kito.

Kuriant ugdymosi kontekstus mokytojai vadovaujasi universalaus dizaino strategija, kuri leidžia užtikrinti socialinę, emocinę ir edukacinę mokinių įtraukti į mokymosi procesą. Strategija atskleidžia, kaip galima modeliuoti į kiekvieno mokinio mokymosi sėkmę orientuotą pamoką: kelti lanksčius mokymosi tikslus / uždavinius; apmąstyti, kokiais skirtingais būdais mokiniai parodys, kad pasiekė iškeltų tikslų; numatyti priemones, įtraukiančias į pamoką kiekvieną mokinį; sukurti įvairias galimybes veiklai bei raiškai.

Skatinant mokinių norą siekti daugiau, labai svarbiu tampa formuojamasis vertinimas. Jis teikia individualią pagalbą mokiniui ir grįžtamąjį ryšį, įtraukia mokinį į savo pažangos fiksavimą, pasiekimų vertinimą ir įsivertinimą, padeda išsikelti mokymosi tikslus, teikia informaciją mokinio tėvams ir įtraukia juos į savo vaiko mokymosi pažangos stebėjimą ir skatinimą.

Metodai, aktyvios veiklos, idėjos, skatinantys mokinius siekti aukštesnių pasiekimų. Tai įvairios tyrinėjimo užduotys, situacinio ugdymo(si) kontekstas, integruota kūrybinė veikla, grupiniai projektai, diskusijos, atviro tipo klausimų kėlimas ir atsakymų į juos paieškos.

Metodas – *situacinio ugdymo(si) kontekstas*.

Mokiniai kelia ugdymosi situacijas bei idėjas, kurias palaiko mokytojas. Mokytojas plėtoja pasiūlytas situacijas, seka paskui mokinių domėjimąsi, tyrinėjimus ir kūrybinę raišką.

Metodo veiksmingumo / taikymo stebėsenos rodikliai:

- Pozityvi nuostata, palanki psichologinė terpė
- Mokinio individualumo pripažinimas, jo poreikių pažinimas
- Kognityvinių ir emocinių aspektų dermė
- Daugialypis intelektas (mokymasis visais pojūčiais)
- Kūrybiškumas
- Vizualumas

Metodas – *atradimų kontekstas*.

Mokytojas modeliuoja pasaulio ir mokinio „aš“ tyrinėjimų bei atradimų situacijas. Mokinio mąstymo ir kūrybos procesas tampa matomu pačiam mokiniui ir mokytojui.

Metodo veiksmingumo / taikymo stebėsenos rodikliai:

- Žaidimai
- Tyrinėjimas
- Integruotos veiklos
- Grupiniai projektai
- Klausimai – atviro tipo, diskusiniai

Metodas – *įtraukiantis mokymo(si) kontekstas*.

Mokytojas mokymo(si) aplinkas ir situacijas modeliuoja taip, kad kviestų ir skatintų *mokinį* įsitraukti emociškai, pojūčiais, pažinimo ir mąstymo procesais, vaizduote. Kuriama situacijų ir priemonių įvairovė, kad būtų pašalinami mokymosi kliūtys ir kiekvienas mokinys pagal savo galias įsitrauktų į pamoką.

Metodo veiksmingumo / taikymo stebėsenos rodikliai:

- klasės aplinka (baldų mobilumas)
- netradicinės ugdymosi erdvės (bažnyčia, muziejus, piligrimystės vietos, kitos viešos erdvės)
- gamta (kiemas, parkas, miškas)
- mobilieji įrenginiai
- video įrašai

Metodas – *dialogo kontekstas (diskusijos, pokalbis su visa klase)*.

Mokinių kūrybinei raiškai, aktyviam tyrinėjimui siūlomi dialogai tarp kontrastiškų dalykų / temų / idėjų. Pripažįstami dialogai tarp skirtingų pasaulio matymo perspektyvų – vieno mokinio ir kito mokinio požiūrio, skirtingų socialinių grupių žmonių požiūrio ir kt.

Metodo veiksmingumo / taikymo stebėsenos rodikliai:

- tikslų išsikėlimas, suvokimas ir rezultatų refleksija
- nuolatinis įsivertinimas
- individuali mokytojo pagalba mokiniui
- mokinių vieno kitam pagalba
- tėvų įtraukimas

Metodas – *projektinis darbas*.

Metodas orientuotas į *mokinio* žinių, mokėjimų, įgūdžių kūrimą; sukuria galimybes mokytis visapusiškai, kompleksiškai, o ne atliekant dalines užduotis; sutelkia dėmesį į mokinio kuriamas asmenines prasmes, o ne mokytojo perduodamas prasmes; integruoja realaus gyvenimo ir mokslinėmis žiniomis grindžiamas situacijas; skatina mokymąsi bendradarbiaujant, o ne tik individualų mokymąsi; plėtoja mokymosi kultūrą.

Metodo veiksmingumo / taikymo stebėsenos rodikliai:

- tikslų išsikėlimas, suvokimas ir rezultatų refleksija
- nuolatinis įsivertinimas
- individuali mokytojo pagalba mokiniui
- mokinių vieno kitam pagalba

3. Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė.

Atnaujinant tikybą, etikos programas tarpdalykinė integracija įgyvendinama šiais būdais:

- Tikybos, etikos dalykų programos atnaujintos šiuolaikiniam gyvenimui svarbių gebėjimų ugdymui reikalingu turiniu, pavyzdžiui, medijų ir skaitmeninio raštingumo, pilietiškumo, kultūrinio raštingumo, sveikatos raštingumo, žmogaus saugos ir kt.
- Programų rengėjai numatė galimus tarpdalykinius ryšius, juos prasmingai atskleidė nagrinėdami siūlomas tarpdalykines temas: **asmens galios** (idealai; prasmės siekis; idėjos, asmenybės); **kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas** (kultūros paveldas; gimtoji kalba; etninė kultūra, kultūrinė įvairovė, kultūros raida, tradicijos gyvybingumas, istorinė savimonė; tautos, pilietinės visuomenės savikūra); **darnus vystymasis** (sveika gyvensena; lygios galimybės; taikios ir įtraukios bendruomenės ir kt.). Išvardytos temos yra parinktos atsižvelgiant į jaunam žmogui aktualius klausimus: santykis su pačiu savimi, prasmės siekis, tautos ir valstybės praeitis, dabartis ir ateitis, globalaus pasaulio keliami ekologiniai, socialiniai iššūkiai.
- Tarpdalykinė integracija galima teminiu pagrindu, ugdant tam tikrus gebėjimus ar jų grupes arba organizuojant bendras veiklas. Prasmingai atskleidus socialinių, humanitarinių mokslų tarpusavio sąsajas ir sąsajas su kitais dalykais skatinamas mokinių kritinis mąstymas ir kūrybiškumas.

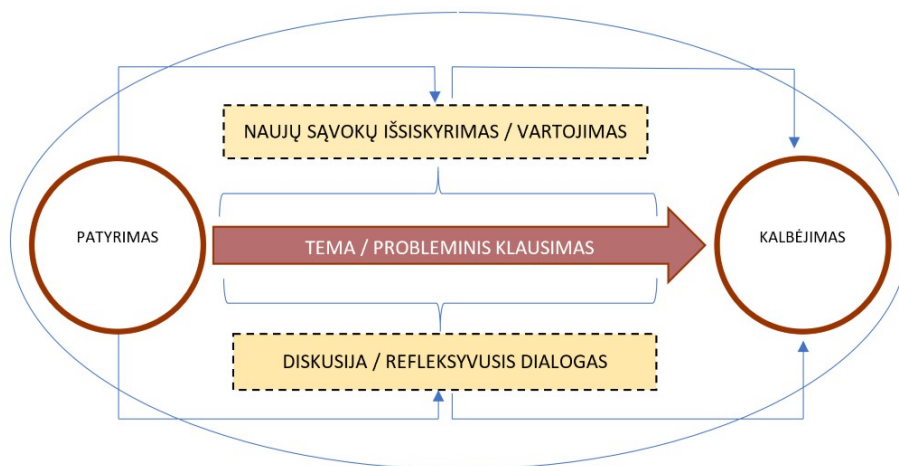
Tarpdalykinės temos musulmonų-sunitų bendrojoje programoje

Tarpdalykinė tema	Tarpdalykinių temų įgyvendinimo galimybės
1. Gimtoji kalba	Musulmonų sunitų tikybos ir gimtosios kalbos integracija yra pastovi ir

	<p>nuolatinė tiek pradinėse, tiek vyresnėse klasėse.</p> <p>Kiekviena pamoka yra kartu ir gimtosios kalbos ugdymas. Mokiniai klauso ar skaito tekstus, reiškia savo nuomonę, diskutuoja, mokosi maldų. Mokytojams rekomenduojama stebėti, kad mokiniai laikytųsi kalbos normų, kai jie pasakoja, interpretuoja, komunikuoja, rašo ir taiko kitas kalbos raiškos formas.</p> <p>Atskiras dėmesys skiriamas mokymosi turinyje numatytiems sąvokoms, jų supratimui, deramam pritaikymui konkrečiam mokymosi turinio kontekstui.</p>
2. Etninė kultūra	
2.1. Tradicijos ir papročiai	<p>Mokiniai supažindinami su religinėmis šventėmis ir praktikomis atkreipiant dėmesį, kokia tų švenčių prasmė. Mokiniai skatinami ne tik žinoti, bet ir laikytis visų musulmonų sunitų religijos praktikų. Pasninko svarba 5 -9 klasės.</p> <p>Taip pat 10 klasėje mokiniai supažindinami su religinėmis šventėmis ir praktikomis Lietuvoje. (31.3.2.)</p>
3. Kultūros raida	9 klasėje mokiniai susipažįsta su Islamo raida Lietuvoje. 30.4.1.
4. Kultūrų įvairovė, daugiakalbystė	<p>Ugdomas bendras supratimas kad tikėjimas yra universalus dalykas, jog pasaulyje egzistuoja įvairūs tikėjimai, mokiniai skatinami ne tik pažinti, bet ir gerbti kitų religijų pasekėjus.</p> <p>1–2 klasėse. mokiniai aiškinasi išskirtinius musulmonų bruožus. Lygina, kuo skiriasi musulmonas nuo kitų religijų išpažinėjų, ieško skirtumų, išskiria savo musulmoniškas savybes (22.4.1). Aiškinasi kokių religijų pasekėjai yra Lietuvoje (22.4.2, 23.4.2.) ir kokia Islamo atsiradimo Lietuvoje istorija (23.4.1.).</p> <p>3–4 klasėse mokiniai nagrinėja ne tik monoteistinių religijų skitumus, bet ieško ir to, kad jas vienija. (D2.3.)</p> <p>5–6 klasėse mokiniai lygindami monoteistinių (judaizmo, krikščionybės) ir politeistinių religijų bruožus, paaškina islamo ypatybes (D2.3.)</p> <p>7–8 klasėse Mokiniai analizuoja kas yra tarpreliginis dialogas, kokia jo svarba, per broliškumo sąvoką ugdo(si)pagarbą kitiems tikėjimams, skirtingoms pažiūroms, kitoms kultūroms, kitos rasės žmonėms. (D2.3.)</p> <p>9–10 ir I–II gimnazijos klasėse .Toliau plėtojama tarpreliginio dialogo tema, mokiniai ieško ir pateikia konkrečius pavyzdžius apie religines praktikas globaliame pasaulyje. 30.4.2</p>
7.2. Antikorupcija	
7.3. Intelektinė nuosavybė	Visose klasėse mokiniai mokosi užbaigus praktinius darbus, aptarti savo ir kitų darbų viešinimo, autorystės nurodymo klausimai
5. Asmenybės, idėjos	<p>Musulmonų sunitų tikybos programoje didelis dėmesys skiriamas moralės normų aiškinimuisi. Mokiniai susipažįsta su svarbiausiomis islamo istorinėmis ir religinėmis asmenybėmis kaip moraliniais autoritetais.</p> <p>1–2 klasės: Apibūdina pranašą Mahometą kaip aukštos moralės pavyzdį E1.3.</p>

	<p>3–4 klasės Pranašas Mahometas – aukštos moralės pavyzdys. 23.5.1.</p> <p>5–6 klasės Apibūdina aukštos moralės normas, perteiktas per Pranašo Suną. E1.3.</p> <p>7–8 klasės. Mokiniai aiškinasi kokios kitų religijų moralinės normos.</p> <p>9–10 ir I –II gimnazijos klasės. Moraliniai autoritetai. kalifai, sachabai, tebiynai</p>
6. Socialinė ir ekonominė plėtra	
9.1. Pasaulis be skurdo ir bado	<p>5 dalyje Žmogaus ir pasaulis mokiniai nagrinėja labdaros sąvoką ir principus islamo religijoje. Kokia buvo Labdara Lietuvos musulmonų bendruomenėje šešių amžių laikotarpiu D1.3. Mokiniai skatinami ieškoti būdų kaip prisidėti prie labdaros ir tuo pačių skurdo mažinimo savo aplinkoje ir pasaulyje.</p>

4. Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas.

Integruotas dalyko ir kalbos mokymasis siekia svarbiausio tikslo - bendrųjų ir esminių dalykinių kompetencijų ugdymo, iš kurių - dalyko mokymas(is) yra pagrindinis, o kalbos mokymas(is) tarnauja gilesniam dalyko kompetencijų ugdymui.

Integruotose kalbos mokymo(si) ugdymosi veiklose būtina taikyti:

- A) sakytinės kalbos komunikavimą;
- B) diskusiją / refleksyvų dialogą;
- C) sieti informaciją su turima mokinio patirtimi.

Šias veiklas ir kryptis atitinkantis turinys yra pristatytas musulmonų-sunitų tikybos pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programose. Jose išryškintos ir naujos sąvokos, dalykui tinkanti

terminija, kurios besimokant integraciniu metodu praturtės mokinių kalbinis žodynas, o kartu ir dalyko žinios.

Rekomenduojama musulmonų-sunitų tikybos pamokose vesti religinių terminų žodynėlį, kuriame mokiniai užsirašytų naujus žodžius ir sąvokas.

5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų.

Rekomendacijos 30 procentų dalykui skirto mokymosi laiko.

Musulmonų-sunitų tikybos bendrosios programos programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70 procentų pilno turinio. Likusią turinio dalį mokytojai atskleidžia, eidami į nurodyto turinio gylį, taikydami daugiau probleminių / teminių elementų, daugiau akcentuodami, pagal poreikį ir situaciją, vieną ar kitą temą, tam pasirinkdami įvairius įmanomus būdus (projektinės užduotys, pažintinės ekskursijos, kūrybinės dirbtuvės, atviros diskusijos ir pan.).

Rekomenduojama 30 procentų mokymosi turinio planuoti atsižvelgiant į religines šventes, klases ar mokyklos kylančius poreikius .

6. Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.

6.1. Ilgalaikio plano rengimas

Dėl ilgalaikio plano formos susitaria mokyklos bendruomenė, tačiau nebūtina siekti vienodos formos. Skirtingų dalykų ar dalykų grupių ilgalaikių planų forma gali skirtis, svarbu atsižvelgti į dalyko(-ų) specifiką ir sudaryti ilgalaikį planą taip, kad jis būtų patogus ir informatyvus mokytojui, padėtų planuoti trumpesnio laikotarpio (pvz., pamokos, pamokų ciklo, savaitės) ugdymo procesą, kuriame galėtų būti nurodomi ugdomi pasiekimai, kompetencijos, sąsajos su tarpdalykinėmis temomis. Pamokų ir veiklų planavimo pavyzdžių galima rasti Musulmonų-sunitų tikybos bendrosios programos (toliau – BP) įgyvendinimo rekomendacijų dalyje [Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai](#). Planuodamas mokymosi veiklas mokytojas tikslingai pasirenka, kurias kompetencijas ir pasiekimus ugdys atsižvelgdamas į konkrečios klasės mokinių pasiekimus ir poreikius. Šį darbą palengvins naudojimasis [Švietimo portale](#) pateiktos BP [atvaizdavimu](#) su mokymo(si) turinio, pasiekimų, kompetencijų ir tarpdalykinių temų nurodytomis sąsajomis.

Kompetencijos nurodomos prie kiekvieno pasirinkto koncentro pasiekimo.

Spustelėjus ant pasirinkto pasiekimo atidaromas pasiekimo lygių požymių ir pasiekimui ugdyti skirto mokymo(si) turinio citatų langas.

Tarpdalykinės temos nurodomos prie kiekvienos mokymo(si) turinio temos. Užvedus žymeklį ant prie temų pateiktos ikonėlės atsiveria langas, kuriame matoma tarpdalykinė tema ir su ja susieto(-ų) pasiekimo(-ų) ir (ar) mokymo(si) turinio temos(-ų) citatos.

Daugiau ilgalaikių planų pavyzdžių galima rasti [Švietimo portale](#) atvaizdavime [Musulmonų sunitų tikyba \(emokykla.lt\)](#) varnele pažymint [Ištekliai](#) ir pasirenkant [Ilgalaikiai planai ir kt.](#) punktą arba bendrosios programos [Įgyvendinimo rekomendacijų](#) pateikime OneNote formatu skyrelyje [Veiklos planavimo pavyzdžiai](#).

Ilgalaikių planų pavyzdžiai

Pateiktame ilgalaikio plano pavyzdyje pateikiamas preliminarus 70-ies procentų Bendruosiuose ugdymo planuose dalykui numatyto valandų skaičiaus paskirstymas: :

- stulpelyje *Mokymo(si) turinio sritis, tema* yra pateikiamos Musulmonų-sunitų tikybos bendrosios programos (toliau – BP) mokymosi turinio sritis ir tema, kurią mokytojas gali papildyti/pasikeisti savo nuožiūra;

- stulpelyje *Val. sk.* yra nurodytas galimas nagrinėjant temą pasiekimams ugdyti skirtas pamokų skaičius. Lentelėje pateiktą pamokų skaičių mokytojas gali keisti atsižvelgdamas į mokinių poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus;
- stulpelyje *30 proc. val.* mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus, galės nurodyti, kaip paskirsto valandas laisvai pasirenkamam turiniui;
- Stulpelyje *Integravimo su kitais dalykais galimybės* nurodytos galimos integravimo galimybės su kitais dalykais, kuris mokytojas gali pasirinkti papildyti savo nuožiūra.

MUSULMONŲ-SUNITŲ TIKYBOS ILGALAIKIS PLANAS 1 KLASEI

Bendra informacija:

Mokslo metai _____

Pamokų skaičius: 1 pamoka per savaitę, iš viso 35 pamokos

Vertinimas:

IL. NR.	E MOKYMOSI TURINIO SRITIS, TEMA	70 proc. 27 val.	3 0 proc. 8 val.	INTEGRAVI MO SU KITAI DALYKAIS GALIMYBĖS
1	Ko mokysimės šiais metais? Supažindinimas su musulmonų – sunitų tikybos programa, 1 klasės mokymosi turiniu, pasiekimų vertinimo ir įsivertinimo kriterijais.	1		
2	24.1. Šventraščio pažinimas. 24.1.1. Šv. Koranas – ypatinga knyga. 24.1.2. Arabų kalbos pradmenys.	5		Lietuvių kalba - mokiniai skatinami apmąstyti savo kalbinę veiklą (skaitymą, rašymą, kalbėjimą, klausymą) Dailė - taiko pasiūlytas dailės technikas vaizdiniais išreikšti. Informatika: Kuriam įvairų skaitmeninį turinį: piešia, rašo, fotografuoja, filmuoja. A2.3.
3	24.2. Tikėjimo turinio pažinimas. 24.2.1. Dievo galybė.	5		Lietuvių kalba - mokiniai skatinami apmąstyti

	24.2.2. Pranašo Mahometo misija			<p>savo kalbinę veiklą (skaitymą, rašymą, kalbėjimą, klausymą)</p> <p>Dailė - taiko pasiūlytas dailės technikas vaizdiniam išreikšti.</p> <p>Informatika: Kuria įvairų skaitmeninį turinį: piešia, rašo, fotografuoja, filmuoja. A2.3.</p>
4	24.3. Bendruomenė ir malda: 24.3.1. 5 Islamo ramsčiai. 24.3.2. Bendrosios maldos.	5		<p>Informatika: Kuria įvairų skaitmeninį turinį: piešia, rašo, fotografuoja, filmuoja. A2.3.</p> <p>Dailė - taiko pasiūlytas dailės technikas vaizdiniam išreikšti</p> <p>Lietuvių kalba - mokiniai skatinami apmąstyti savo kalbinę veiklą (skaitymą, rašymą, kalbėjimą, klausymą)</p>
5	24.4. Asmens tobulėjimas ir visuomenė: 24.4.1. Aš musulmonas. 24.4.2. Įvairių religijų pasekėjai Lietuvoje.	5		<p>Informatika: Kuria įvairų skaitmeninį turinį: piešia, rašo, fotografuoja, filmuoja. A2.3.</p> <p>Dailė - taiko pasiūlytas dailės technikas vaizdiniam išreikšti</p> <p>Lietuvių kalba - mokiniai skatinami apmąstyti savo kalbinę veiklą (skaitymą, rašymą, kalbėjimą, klausymą)</p> <p>Istorija</p>
6	24.5. Moralė arba žmogus ir	5		Lietuvių

.	pasaulis: 24.5.1. Geras elgesys: pranašo Mahometo pavyzdys.			kalba - mokiniai <i>skatinami apmąstyti savo kalbinę veiklą (skaitymą, rašymą, kalbėjimą, klausymą)</i> Gyvenimo įgūdžiai – kito ir kitokio supratimas, priėmimas, tolerancijos ugdymas.
.	7 Ko išmokau per šiuos metus? Refleksija ir įsivertinimas.	1		

7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti. Skaitmeninė medžiaga

Šiame skyrelyje pateikiamos trumpos anotacijos ir nuorodos į skaitmenines mokymo priemones, skirtas BP įgyvendinti.

Skaitmeninės mokymosi priemonės yra multimodalios (informacija pateikiama įvairiomis verbalinėmis ir vizualinėmis formomis) ir adaptyvios (mokymosi turinys automatiškai pritaikomas prie besimokančiojo mokymosi galimybių ir pasiekimų).

Nuorodos paskutinį kartą žiūrėtos 2023-02-08

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Šv.Koranas	Šv. Koranas ir jo tefsirai (Korano aiškinimo knygos) įvairiomis kalbomis	https://quran.com/
2.	Šv. Korano enciklopedija	Šv. Korano enciklopedija įvairiomis kalbomis	https://quranenc.com/en/home
3.	Pranašo Muhammedo sunnos	Pranašo Muhammedo sunnos enciklopedija	https://sunnah.com/
4.	Islamas Lietuvoje	Informacinis puslapis apie islamo tikėjimą. musulmonų-sunitų bendruomenės Lietuvoje internetinė svetainė.	https://islam.lt/
5.	Knygos apie islamą	Skaitmeninių lietuviškų knygų bibliotekėlė apie Islamą.	https://islamicpublishing.org/?mekan=kitap_listele&diladi=LITHUANIAN&dilinadi=LITHUANIAN&dil=126&sirala=sira

6.	Arabų kalba	Literatūra skirta mokytis arabų kalbos	https://bookstolearnarabic.wordpress.com/more/qatar-arabic-learning-books/arabic-book-1/
7.	Ritualinis apsiprausimas ir malda	Mokomoji knyga lietuvių kalba apie ritualinį apsiprausimą ir malda.	https://islamicpublishing.org/KAYNAKLAR/Dokumanlar/KITAPLAR/lithuanian/litvanca-abdestgusul-namaz-ogreniyorom.pdf
8.	Mokomosios knygos apie Islamą.	Mokomosios knygos vaikams apie islamo religiją anglų kalba	https://www.quranmualim.com/islamic-studies-books-grades-1-12-pdf-download/
9.	Dievo pranašų gyvenimas.	Mokomoji literatūra anglų kalba skirta 9-12 ir I-IV gimnazinėms klasėms apie Dievo pranašų gyvenimą.	https://islamicpublishing.org/KAYNAKLAR/Dokumanlar/KITAPLAR/english/ingilizce-nebiler-silsilesi-1-ders-kitabi.pdf
10.	Islamo teisės taisyklės.	Metodinės medžiaga anglų kalba skirta 9-12 ir I-IV gimnazinėms klasėms apie islamo teisės taisykles, jų supratimą ir pritaikymą kasdieniniame gyvenime	https://islamicpublishing.org/KAYNAKLAR/Dokumanlar/KITAPLAR/english/ingilizce-fikih-1-ders-kitabi-safii.pdf https://islamicpublishing.org/KAYNAKLAR/Dokumanlar/KITAPLAR/english/ingilizce-fikih-2-ders-kitabi-safii.pdf

8. Literatūros ir šaltinių sąrašas.

1.Mano puikoji religija I-II dalys, Paruošė

Dr. Radžab OZDIREK – Faruk SALMAN – Nazif JILMAZ

9. Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.

9.1. 1–2 klasės

Pasiekimų sritis A. Šventraščio pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Mokytojas perskaito ar trumpai perpasakoja vieną Šv. Korano pasakojimą (pvz. pasaulio sukūrimo istoriją) ir vieną pasakojimą paremtą pranašo Muhammedo hadisais. Mokiniai apibūdina juos žodžiu arba nupiešia jų vaizdinius, atpažindami Šv. Korano ir pranašo hadisų pasakojimus. Primindamo ir išardindami, kokios konfesijos naudoja šiuos pasakojimus. Renkantis pasakojimus, svarbu, kad jie būtų	Vertinama pagal išskirtus A.1 ir A.2 pasiekimų lygius.	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė,

<p>vaizdingi, kad juose būtų ryški Dievo galios apsireiškimo simbolika, kurią būtų galima nupiešti (diena, naktis, šviesa, tamsa, gėris, blogis, duona, pastangos ar pan.) ir skirtingų veikėjų vardų. Hadisų istorijose rekomenduojama dažnai minėti pranašo Muhammedo vardą.</p> <p>Mokytojas pasitelkdamas vaizdingas priemones pateikia arabiškas raides. Paaiškina apie rašymo ypatybes ir skirtumus su lotynų rašmenimis. Pateikia pavyzdžius iš Šv. Korano ir supažindina su pirmomis raidėmis</p>		
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>A1.1. Atpažįsta ir nusako bent vieną iš Šv. Korane minimų pagrindinių istorijų.</p> <p>A.2.1. Padedamas atpažįsta arabiškas raides ir skiria jas nuo lotyniškų raidžių.</p> <p>A1.2. Atpažįsta ir įvardija Šv. Korano pagrindines istorijas ir padedamas geba priskirti jas atitinkamoms konfesijoms.</p> <p>A.2.2. Skiria arabiškas raides, padedamas nusako raidžių pozicijas.</p> <p>A1.3. Atpažįsta Šv. Korano pagrindines istorijas, skiria jas nuo kitų konfesijų pasakojimų ir geba priskirti siūlomomis kalbinėmis ir vizualiosiomis priemonėmis.</p> <p>A.2.3. Atpažįsta arabiškas raides, geba atskirti raides vieną nuo kitos, Skiria raidžių rašymo kryptį ir geba perkaityti atskirus žodžius šv. Korane.</p> <p>A1.4. Atpažįsta Šv. Korane minimas pagrindines istorijas, geba jas įvardinti ir aktyviai priskirti atitinkamoms konfesijoms, išsamiai pavaizduoja paties numatytomis kalbinėmis ir vizualios raiškos priemonėmis.</p> <p>4.2.4. Atpažįsta arabiškas raides, geba atskirti raides vieną nuo kitos. Skiria raidžių rašymo kryptį. Perskaito nesudėtingus sakinius šv.Korane.</p>		

Pasiekimų sritis. B. Pranašo Sunna ir jo mokymo pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Papasakoti ar pavaizduoti Dievo galybės apraiškas pasakojant apie Dievo kūrinis. Pateikti mokiniams vaizdinius pavyzdžius pasitelkiant Šv. Korano posmais ir pavyzdžiais bei pavyzdžius iš kasdienio mūsų gyvenimo ir mus supančios aplinkos. Paprašyti papasakoti apie tai, kaip mokinys asmeniškai tai jaučia ir suvokia.</p> <p>Papasakoti apie pranašo Muhammedo misiją, aptaria Pranašo misijos naudą ir prasmę asmenybės gyvenime. Papasakoti mokiniams pranašo Muhammedo vaikystės istoriją ir Dievas ruošė jį įvairiais išbandymais pranašystės misijai.</p> <p>Kita galima užduotis –</p>	<p>Vertinama pagal B.1 ir B.2 pateiktus pasiekimų lygius.</p> <p>Pagrindiniai kriterijai - apraiškos ir pažinimo aspektų išskyrimas, savarankiškas mąstymas</p>	<p>Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė, emocinė, komunikavimo, istorinė</p>

Sudaryti mąstymo žemėlapi išvardinant ir perteikiant Dievo galios supratimą per jo kūriniją		
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>B1.1. Padedamas geba atpažinti Dievo galybę per Jo kūriniją</p> <p>B2.1. Padedamas papasakoja Pranašo Muhammedo misiją.</p> <p>B1.2. Geba atpažinti Dievo galybę per Jo kūriniją, ir paaiškina pasitelkiant pateiktą vizualių priemonių pagalba.</p> <p>B2.2. Papasakoja Pranašo Muhammedo misiją ir padedamas nusako Pranašo misijos naudą žmogaus gyvenime.</p> <p>B1.3. Geba atpažinti Dievo galybę per Jo kūriniją, ir savais žodžiais ir priemonėmis tai paaiškinti.</p> <p>B2.3. Papasakoja Pranašo Muhammedo misiją, aptaria Pranašo misijos naudą ir prasmę asmens gyvenime.</p> <p>B1.4. Geba atpažinti Dievo galybę per Jo kūriniją, moka paaiškinti savais žodžiais ir pateikia pavyzdžių.</p> <p>B2.4. Apibūdina Pranašo Muhammedo misiją ir įvardija Pranašo misijos svarbą ir naudą asmeniniame gyvenime.</p>		

Pasiekimų sritis. C. Bendruomenė ir malda

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Išvardinti visus penkis Islamo ramsčius ir papasakoti apie kiekvieną individualiai pasitelkiant posmus iš Šv.Korano ir pranašo Muhammedo hadisų. Paaiškinti apie Islamo ramsčių svarbą mūsų kasdieniniame gyvenime palaikant stiprų ryšį su mūsų visų Visagaliu Kūrėju. Paskatinti Islamo ramsčių apmąstymą įtraukiant moksleivius į diskusiją.</p> <p>Išmokyti pirmą ir dažniausiai naudojamą Šv. Korano surą Al Fatica</p>	<p>Vertinama pagal C.1 ir C.2 pateiktus pasiekimų lygius.</p> <p>Pagrindiniai kriterijai - apraiškos ir pažinimo aspektų išskyrimas, savarankiškas mąstymas</p>	<p>Pažinimo, kūrybinė, komunikavimo</p>
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>C1.1. Padedamas atpasakoja 5 Islamo ramsčius.</p> <p>C2.1. Padedamas aiškinasi maldos reikšmę.</p> <p>C1.2. Padedamas išvardina 5 Islamo ramsčius, paskatintas geba juos atkartoti ir paaiškinti pasitelkiant pateiktomis priemonėmis.</p> <p>C2.2. Padedamas nusako maldos reikšmę. Padedamas mokosi mintinai surą Al Fatica</p> <p>C1.3. Išvardina 5 Islamo ramsčius ir geba paaiškinti pasitelkiant pateiktomis priemonėmis.</p> <p>C2.3. Paaiškinta maldos reikšmę. Moka mintinai surą Al Fatica.</p> <p>C1.4. Išvardina 5 Islamo ramsčius, geba paaiškinti savais žodžiais ir pateikia pavyzdžių.</p> <p>C2.4. Suvokia maldos reikšmę. Naudoja išminktą medžiagą maldoje surą Al Fatica.</p>		

Pasiekimų sritis. D. Asmens tobulėjimas ir visuomenė

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Papasakoti ir paaiškinti ką reiškia būti	Vertinama pagal D.1 ir D.2	Pažinimo, kultūrinė

<p>bendruomenės, kuri tapatina save su atitinkamu tikėjimu ir įsitikinimais, dalimi ir aktyviu nariu. Pateikti bendruomeniškumo vaizdinius ir praktinius pavyzdžius iš musulmonų bendruomenės Lietuvoje ir užsienyje gyvenimo. Paaiškina ką reiškia būti musulmonu Lietuvoje panaudojant istorinius ir dabarties faktus apie musulmonų bendruomenę Lietuvoje. Pateikti pavyzdžius iš kitų religinių bendruomenių gyvenimo Lietuvoje. Išvardinti oficialiai veikiančias religines bendruomenes Lietuvoje. Papasakoti apie įvairių religinių bendruomenių maldos namus, papasakoti apie šių pastatų paskirtį ir ypatumus. Paaiškinti apie skirtingų konfesijų maldos namų skirtumus</p>	<p>pateiktus pasiekimų lygius. Pagrindiniai kriterijai - apraiškos ir pažinimo aspektų išskyrimas, savarankiškas mąstymas</p>	
---	---	--

Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą

- D1.1. Mokytojo padedamas išvardina keletą musulmonams būdingų bruožų
- D2.1. Padedamas pastebi Lietuvoje esančius skirtingus maldos namus.
- D1.2. Padedamas lygina save su kitų konfesijų žmonėmis
- D2.2. Padedamas išvardina skirtingų tikėjimų išpažinėjus.
- D1.3. Įvardija save kaip musulmonų bendruomenės narį, vertina savo tapatumą.
- D2.3. Įvardija kitų religijų išpažinėjus Lietuvoje.
- D1.4. Demonstruoja ką reiškia būti musulmonu.
- D2.4. Išvardina Lietuvoje esančias tradicines religijas, padedamas geba papasakoti ir paaiškinti skirtumus tarp įvairių konfesijų.

Pasiekimų sritis. E. Moralė arba žmogus ir pasaulis

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Papasakoti apie tai kokį svarbų vaidmenį Dievas suteikė pranašui Muhammedui ir kaip Dievas tai apibūdina Šv. Korane. Paaiškinti kaip svarbu yra stengtis sekti pranašo pavyzdžiu mūsų gyvenime. Pateikti moksleiviams svarbius pavyzdžius iš pranašo Muhammedo gyvenimo apie jo aukštą moralę.</p>	<p>Vertinama pagal E.1. pateiktus pasiekimų lygius. Pagrindiniai kriterijai - pranašo Muhammedo kaip geriausio pavyzdžio musulmonams pažinimo aspektų išskyrimas, savarankiškas mąstymas</p>	<p>Pažinimo, kultūrinė,</p>

Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą

- E1.1. Papasakoja Pranašo Muhammedo gyvenimą.
- E1.2. Padedamas nusako Pranašo Muhammedo svarbą musulmono gyvenime.
- E1.3. Apibūdina Pranašą Muhammedą, kaip aukštos moralės pavyzdį.
- E1.4. Apibūdina Pranašą Muhammedą, kaip aukštos moralės pavyzdį.

Padedamas seka Jo pavyzdžiu kasdieniniam gyvenime.

Medžiaga rengiama

3–4 klasės

5–6 klasės

7–8 klasės

9–10 ir I–II gimnazijos klasės

III ir IV gimnazijos klasės

